

Gudstjeneste Lille Lyngby Kirker

den 1. januar 2020

Kirkedag: Nytårsdag/B

Tekst: Sl 90; Jak 4,13-17; Matt 6,5-13

Salmer:

LL: 712 * 713 * 586 * 587 * 192,7 * 717

Nytårsdag. Dagen, hvor mange vågner op med både fysiske og moralske tømmermænd. Der gået et år siden vi sidst ønskede hinanden et godt nyt år. Og på nogle områder blev det et fantastisk år, på andre blev det et forfærdeligt år. Drømme bristede, håb skuffedes, og drømme og håb blev opfyldt. Sådan er livet for mennesker. Det går op, det går ned, det går os imod, og det går os let. Det er de færreste af os, der kun oplever det ene eller det andet. Nogle gange kan det synes, som om det ene overskygger det andet; andre gange stirrer vi os blinde på det ene og ser ikke det andet.

Dét, hvis man kan tale om en fejl i denne sammenhæng, men dét, der så er vores fejl i denne sammenhæng er, at vi ikke er realistiske. At vi synes, vi er så forfærdeligt uretfærdigt ramt, når noget går mod vore ønsker og viljer. Men dette handler ikke om retfærdighed. Det handler om manglende realisme, også manglende trosrealisme. Det handler selvfølgelig også om følelser og ønsker, om kærlighed og bundethed til livet.

Måske er det også derfor, at Jesus lærer os i bønnen at sige 'Far' til Gud. Fordi han ved, at vi i den sammenhæng er som små forkælede børn, der har svært ved at tackle skuffelser og det ikke at få sin vilje, og samtidig kræver så umådeligt meget for egentlig at blive begejstret og glad.

Men Jesu egentlige hensigt med at lære os at sige 'Far' til Gud er nok snarere at vække vores tillid og få os til at se, i hvilket forhold vi står til Gud. Tillidsforholdet og familieforholdet. Vi er ikke slaver af Gud. Vi er ikke undersætter, så vi skal ikke tiltale Gud med Hans Majestæt, Hans guddommelige højhed eller noget lignende. Det kan være en god ting også at gøre det, for at fastholde os selv i, at Gud ikke er vores ligeværdige kammerat. Men Gud er Den ene Almægtige Gud, ophøjet i det højeste, *der bekymrer sig om os*, som en far bør bekymre sig som sit barn. Guds ophøjethed og hellighed kommer jo også til udtryk i bønnens indledning og afslutning.

Jesus har lært os at bede til Gud. Det er Jesu bøn, vi beder, når vi beder Fadervor.

En af de helt dejlige ting ved Jesu bøn er, at den lander og tager udgangspunkt i vort liv i dets dagligdag. Og den har som fokus netop de tre punkter, som det kan være så svært for os at håndtere i dagligdagen. Tre punkter, som også kan være svære at håndtere i troen.

Forleden dag læste jeg to artikler i Kristelig Dagblad. De havde slet ikke noget med hinanden at gøre. Og alligevel blev de for mig til to sider af samme sag. Den ene artikel handlede om en af vor tids mest berømmede og feterede salmeforfattere, Iben Krogsdal. Hun har taget dansk kirkeliv med storm, og det virker nærmest som om, at præster og menigheder rundt omkring i hende har set den salmedigter, der endelig kan afløse og befri os fra Kingos og Brorsons tunge sprog og teologisk fyldte billeder i salmerne. Hun er den nye stjerne i folkekirken. Hun skrev i sin artikel, hvordan hun havde mødt en kvinde, der havde sagt til hende, at hun – kvinden – ønskede, at hun kunne tro på Gud som Iben Krogsdal, men det kunne hun bare ikke. Derefter skrev Iben Krogsdal udførligt om, at hun desværre

ikke fik sagt til kvinden, at hun heller ikke troede på Gud. Det var Krogsdal meget ked af, ikke at få sagt. Og så fulgte en lang og totalt usammenhængende opremsning af det værste vås om, hvad tro er, på linie med, at tro er at se ind i et andet ansigt og blive glad. Eller som hun også selv siger om tro: ”Tro er at holde op med kun at tro på det, man kan tro på.” En salme er en sang, der handler om Gud, og Iben Krogsdal er måske nok en god sangskriver; men som salmedigter er hun uduelig. For i kristendommen tror vi ikke på ’det’, men på ’Ham’.

Den anden artikel var skrevet af Henrik Dahl, sekretariatsleder i Resam (Religion og Samfund), og handlede om, at han altid tabte tråden, når han lyttede til prædikener. For oftest tog prædikenen udgang i noget meget jordnært og lige til at forstå, men så blev den løftet op i de højere luftlag, op i det abstrakte. Og ofte, så var det leddet, eller som han kaldte det – hængslet – forbindelsen mellem det jordnære og det opløftede, han mistede og ikke lige kunne se sammenhængen i, og i forsøget på at forstå det sagte, mistede han ofte væsentlige dele af prædikenen, blot for at forsøge at forstå den sproglige teknik i prædikenen. Den tog jeg til mig.

Og jeg tog den til mig, da jeg skulle skrive prædikenen til i dag, hvor det netop slår mig, hvor jordnær Jesu bøn er. Og jeg tog det til mig, fordi jeg altid selv har set det som det vigtigste ved en gudstjeneste og en prædiken, at den skal have et eller andet at sige os i hverdagen. Vi må i gudstjenesten godt blive løftet ud af hverdagen og ud af vor komfortzone; men når vi går herfra og tilbage til vores hverdag, så skal vi kunne tage Gud med ud i den. Gud skal fylde vor komfortzone, og vi skal især mærke Gud, når hverdagens begivenheder rykker os ud af vor komfortzone. Min teori er, at hvis ikke vi kan det, så har prædikenen mistet sin betydning og funktion. Og så må jeg jo så også selv erkende, at et er teori og et andet praksis. Men jeg

tog den til mig, også fordi Jesus som sagt igen mindede mig om det med sin bøn.

Og der er som nævnt i indledningen til gudstjenesten tre fokuspunkter til dagligdagen og dens udfordringer i Jesu bøn. Jeg nævner dem ikke i bønnens rækkefølge.

Det første vi skal standse ved er bønnen om det daglige brød. Det er værd at bemærke sig, at der er tale om det *daglige* brød. Lev en dag ad gangen, siger Jesus også i en anden sammenhæng. Men hvis der er noget, der er svært, så er det at tage en dag ad gangen. Jeg synes, det er svært at dæmme op mod en verden, hvor langtidsplanlægning er nærmest et must. Der er 14 år, det 5110 dage, til jeg skal gå på pension, og for mange af mine omgivelser ligner jeg jo det mest uansvarlige menneske på denne planet, at jeg ikke har planlagt og sørget for, hvordan og hvor jeg så skal gå på pension, og hvad jeg skal derefter. Og jeg ved godt, at der er en mellemvej mellem langtids langtidsplanlægning og uansvarlighed, der er en mellemting mellem total uansvarlighed og bekymring. I de første godt og vel 20 år af min tjenestetid blev jeg ofte spurgt, om jeg ville blive her eller havde tanke for noget andet. Jeg har måske stadig 5110 dage at arbejde i; men jeg bliver allerede nu oftest spurgt, om jeg har tænkt mig at gå tiden ud og hvad så bagefter. Det kan selvfølgelig også have en anden begrundelse, at folk spørger til hvor længe endnu. Men hvis vi bare lader os rive med af dette, så bruger vi frygtelig meget af nutidens resurser på fremtiden, og måske kommer fremtiden ikke. Den totale uansvarlighed er ikke en farbar vej, men det er overdreven bekymring heller ikke. Måske lidt omtanke og tro og tillid til Gud er vejen frem? Jakob skriver i dagens epistel: ”Hvis Herren vil, så skal vi leve og kan gøre det eller det.” Men hvem siger, Herren vil.

Dér, hvor jeg blandt andet har lært, hvad der ligger i det *daglige* brød, det er hos min kone. Jeg havde tidligere en vane og kunne derfor godt finde på at sidde ved frokosten og spørge, hvad vi skulle have til aften. Dét tændte hende fuldstændig af. ”Du sidder med munden fuld af mad og spørger efter det næste.” Det spørger jeg ikke om mere, ikke bare for husfredens skyld; men jeg har lært lektien. I dag får vi brødet til i dag, og i morgen, hvis der kommer en morgen, så må vi tage det derfra. Bekymringer er så mange slags, og de er godt nok svære at lægge fra sig. Men Jesus lærer os lektien i bønnen, det handler bare om, at vi hører efter ham og tør tro ham.

Et andet svært sted i Jesu bøn er: Ske din vilje som i Himlen, således også på jorden. Det er også her, vi udfordres i vor tro. Rigtig mange af os beder nemlig reelt: ske din vilje i himlen og min på jorden. Her burde vi måske have tilføjet et: ”Giv mig styrke og tro til at være i din vilje, når den sker.” Men vi bør virkelig tage ved lære af denne for livet så forfærdelig svære lektie.

Familien, der skal på tur i det grønne beder om solskin og varme; men landmanden beder om vand. Den syges kære beder om helbredelse; men den syge beder om udfrielse og fred til at dø med tak for et godt liv. Sådan kan vore viljer for det samme være så forskellige, og Gud kan ikke følge vores viljer uden at lægge sig ud med den ene halvdel af os. Og hvem af os ved bedst, den ene eller den anden halvdel? Ja, begge halvdele er ofte lige dårlige til at bære og være i Guds vilje. Det kræver faktisk næsten umulig vilje at bede om, at Guds vilje skal ske.

En af Guds viljer bør være at fri os fra det onde. Men hvad er det onde? Ja, det er alt det onde, som mennesker går rundt og gør. Skyder med fyrværkeri mod andre mennesker, ødelægger klimaet, skaber uro og krig rundt om i verden; det er

naturkatastrofer osv. I noget materiale konfirmanderne og jeg bruger om dette, sættes fokus på, at når Gud skal lade sin vilje ske og fri os fra det onde, så må Han naturligt nok begynde med den, der beder om det. Og det onde, er det, der gør ondt på mennesker, også selv om vi ikke mente det sådan, så er det stadig ondt. Skal vi sådan skære helt ind til benet, så burde Gud befri os for hinanden, for der er ingen, der ikke også i guddommelig forstand er onde, og det kommer til udtryk i vore konkrete liv. Vi er både og. Hvis ikke vi kan se det, så har vi et seriøst problem.

Det sidste, vi skal standse ved i Fadervor er bønnen om at tilgive. Det er nok den sværeste bøn overhovedet i Jesu bøn. Forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere. I manges opfattelse af tingene, så burde Jesus have tilføjet: "...som også vi forlader vore skyldnere, når de beder om tilgivelse eller fortryder det onde, de har gjort mod mig, det, de har såret mig med og forurettet mig med." Men den tilføjelse har Jesus ikke gjort. Og det er ikke, fordi han har glemt den. Det tror jeg ikke, i hvert tilfælde.

Det er nok den sværeste bøn, fordi den fokuserer alene på mig. Og sjovt nok, så er det faktisk ubehageligt. Ellers har de fleste af os det aller bedst med, at være i fokus. Men ikke lige her. Fokus er på mig. Det er ligegyldigt, hvordan de andre reagerer. Det er ligegyldigt, hvad de andre har gjort. Det er ligegyldigt med min egen selvretfærdighed og selvforståelse. Det er ligegyldigt med min egen stolthed. Det er ligegyldigt med min egen ret. Fokus fra Gud er, om jeg har tilgivet, som jeg selv ønsker at blive tilgivet.

Der ligger i dette, at Gud siger til mig: Hvad har du at have din selvretfærdighed og stolthed i? Ingenting! Hvad har du at have din ret i? Ingenting! Hvad har du at have din selvsikre

dobbeltmoral i? Ingenting! Hvad har du at have din selvophøjelse i? Ingenting! Du skylder mig tilgivelsen af din næste! Hvad og hvem tror du, du er – i forhold til din næste? Ingenting!

Vores problem i denne sammenhæng er, at når Gud taler således til os, så løfter vi ofte det talte op i de højere luftlag, op i det abstrakte plan. Og det er jo rigtigt nok, at på det teologiske plan, på det teoretiske plan, da er vi jo syndere overfor Gud, alle til hobe. Det er også derfor, vi beder om tilgivelse og får syndernes teoretiske og teologiske forladelse. Men Gud er ikke abstrakt, teologisk og teoretisk. Gud er så konkret i hverdagen, som Han overhovedet kan være. Derfor lyder det implicit til mig: Du er synderen. Du gør synden. Du gør det onde, som de andre beder sig fri for. Du er den! Aben sidder på din skulder!

Og derfor handler det heller ikke om de andre. Det handler ikke om, hvad andre tænker, gør, tror eller andet. I bønnen, Jesus har lært os, handler det om mig og Gud Herren. Og alligevel har Jesus lært os at bede i fællesskabet, fordi livet er et fællesskab med hinanden. Vi er afhængige af hinanden og vi er skyldige hinanden. Vi er hinandens på godt og ondt; men vi er det i fællesskab hos vor Far. Lige det aspekt af bønnen må vi lade ligge i dag.

For vi skal runde af med at samle op på en enkelt ting. Og jeg er nød til at inddrage et billede, som I ikke kan se; men jeg går ud fra, at de fleste kender det. De af Jer, der ikke gør, kan jo køre hen og se det på vej hjem fra kirke. Kalkmaleriet i Skævinge Kirke er en god hjælp og illustration til forståelse af dette. Det handler om den nøgne kvinde med kloven. Det handler om kvinden, der ingenting er (symboliseret ved hendes nøgenhed) og som er en synder (symboliseret ved kloven på den ene fod, som er symbol på Djævelen). Det er sådan, at vi

ingenting er overfor Gud. Vi kan ikke pynte eller skjule os for Gud. Gud ser, at vi ingenting er, og at vi er både godt og ondt. Og det er derfor, at Hans søn kom til jord. Det er derfor Jesus gik fra Betlehem til Jerusalem, fra krybbe til kors, for at tage alt det, som vi tror så højt og værdifuldt om os selv fra os, fordi det ingenting er, og bære det ind i Guds retfærdige vrede og forbandelse. Og i stedet giver Gud os det, som ser ud af ingenting, og dog er alt: plads i hans rige som hans børn, et rige, hvor vi skærmes og næres af Ham, som har al magten og vil lade os nyde den i al Hans guddommelige ære i evighed.

Dét kan ikke lige ses i krybberummet. Dét kan ikke ses på korset. Men det kan ses i den tomme grav. Og helt konkret i vores hverdag kan vi vide det gældende, når vi husker på, at Gud har givet os del i det alt sammen i den hellige dåbs konkrete vand og ord, og Han fastholder os deri, når Han konkret rækker os sit legeme og blod i den hellige nadver.

Overfor Gud er vi ingenting i os selv. Men i Kristus er vi det dyrebareste for Gud, som Hans egen søn. For hvert eneste menneske er det en mulighed i livet, uagtet hvordan vi får livet til konkret at fungere med hinanden. Men gør vi os en lille anstrengelse for at bede med Jesu tanke i ordene og lade Guds vilje ske i os, således at vi kan leve for hinanden i tro, håb og kærlighed, da har vi også et godt udgangspunkt for, at 2020 kan blive et godt nyt år, også selv om vi også i det nye år får skræmmer på livet. Om Herren vil, så bæres vi igennem det, og når Herren vil, så bæres vi hjem. Må troen på Gud bære os og værne os i det konkrete liv, vi skal leve med Ham og hinanden i hellige og hverdage i det nye år. Deri må vi bede med Jesu ord.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen.